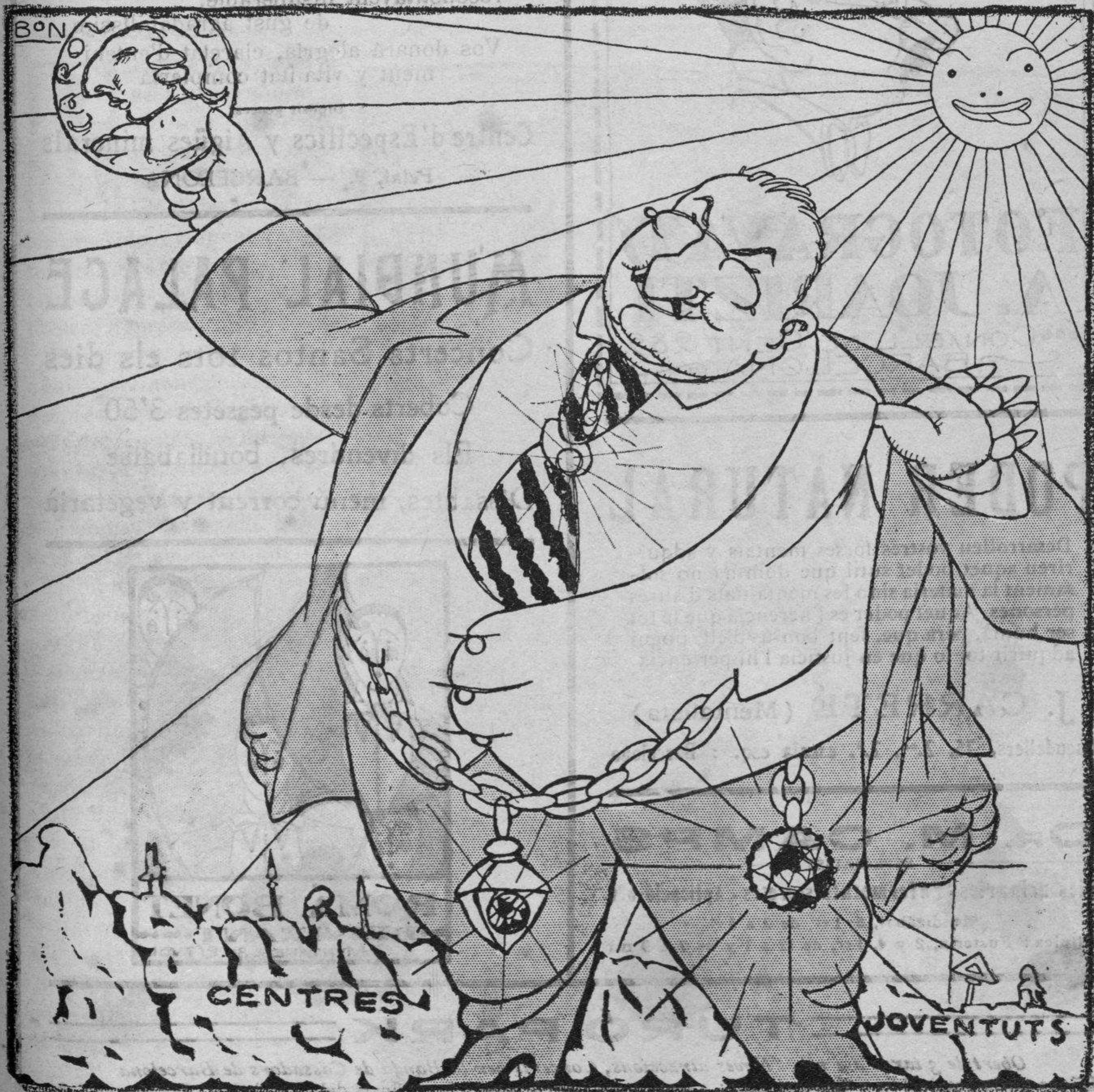

EL GRAN

LA DESCOMPOSICIÓ DEL PARTIT RADICAL

Amb aquestes calors tot se fon, menos això.

FOTOGRAVATS
A. JOARIZTI
 CONSELL DE CENT 289.
 BARCELONA

PODER NATURAL

Desarrolleu vostres forces mentals y adquirireu aquet poder sutil que domina no solament la materia sino les mentalitats d'altres persones. Aquet poder es l'herencia que té tot ser humà, pera que, fent bon ús d'ell, pugui adquirir tot lo que en justícia l'hi perteneix.

J. CARRETÉ (Mentalista)

Escudellers, 75, 2.^{on}, 2.ª, escala esq. : Barcelona

DR. M. CAMPS
 ESPECIALISTA

Vies urinaries - Enfermetats secretes - Aplicació 606

Mendizábal, 6, 1.er, de 3 a 5

Clínica: Fu teria, 2 y 4, 1.er, de 12 a 1 y de 7 a 9 nit

**! La vellesa es mes horrible
 que la mort!**

Se pot arribar a tenir molts anys sense
 esser vell, si's pren ab constancia la

Enofosforina Serra

reconstituyent insuperable,
 de gust agradabilíssim
 Vos donará alegría, claretat d'enteni-
 ment y vitalitat complerta

Dipòsit general

Centre d'Específics y Aigües minerals

Pelai, 9. — BARCELONA

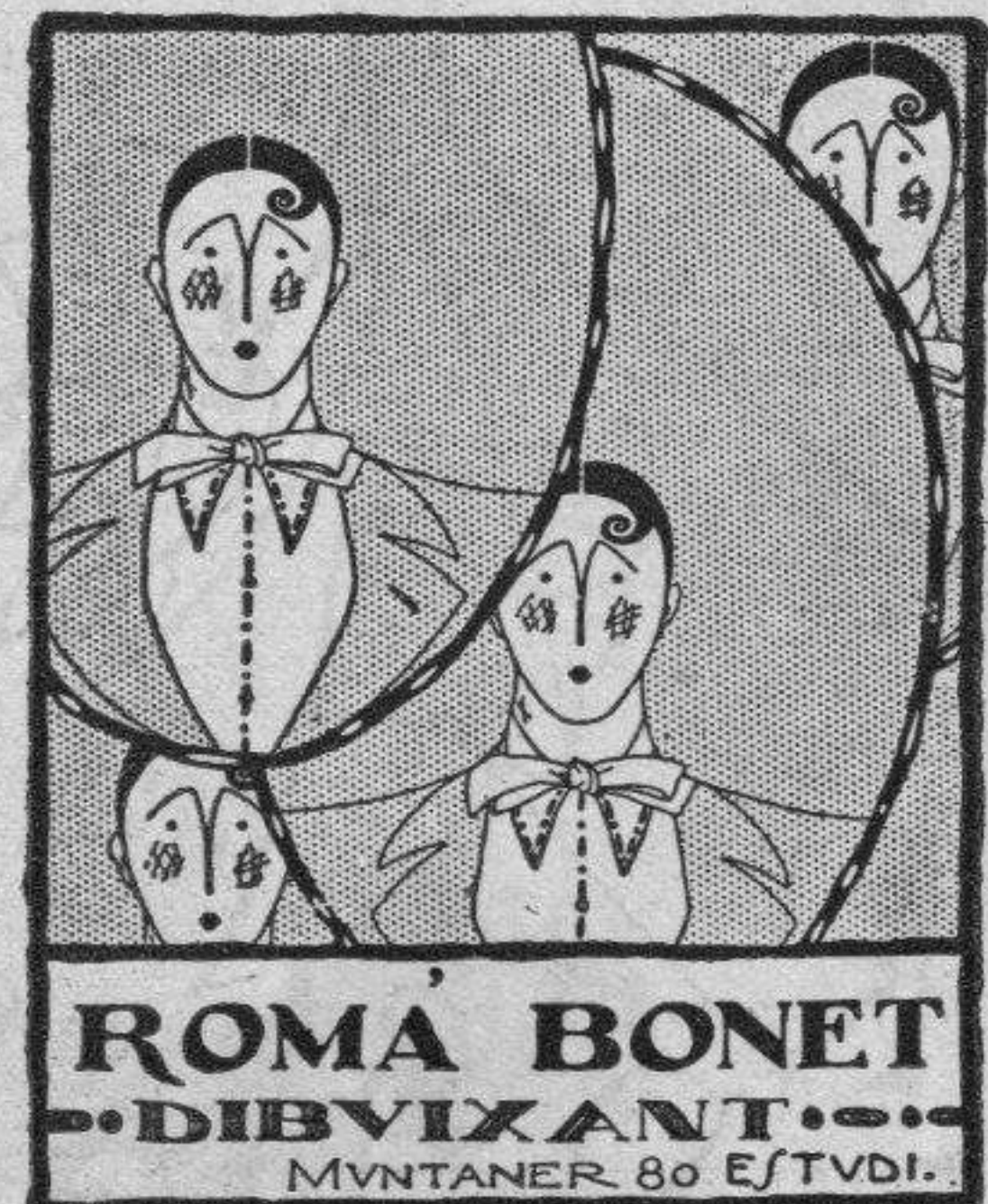
MUNDIAL PALACE

Concerts Santos tots els dies

Coberts desde pessetes 3'50

Els divendres, bouillabaise

Dissabtes, menú corrent y vegetarià

TURÓ PARK

Obert de 3 tarde a 1 nit. Noves atraccions, Concerts per la Banda de Cassadors de Barcelona
 Dijous tarde putxi pel·lis y Concert. Nit: «Gran testa benéfica pels damnificats del 'antàbric». Inauguració de
 varietés. *Petita Patty, Les Karyota, Petita Junyent, Carmela La Flora, Les Etoiles, La Morayma, Troupe
 Espanya, Los Sevillanitos, Palmira López, Les Noé, Maria Marsal.* — Entrada 25 cénts.

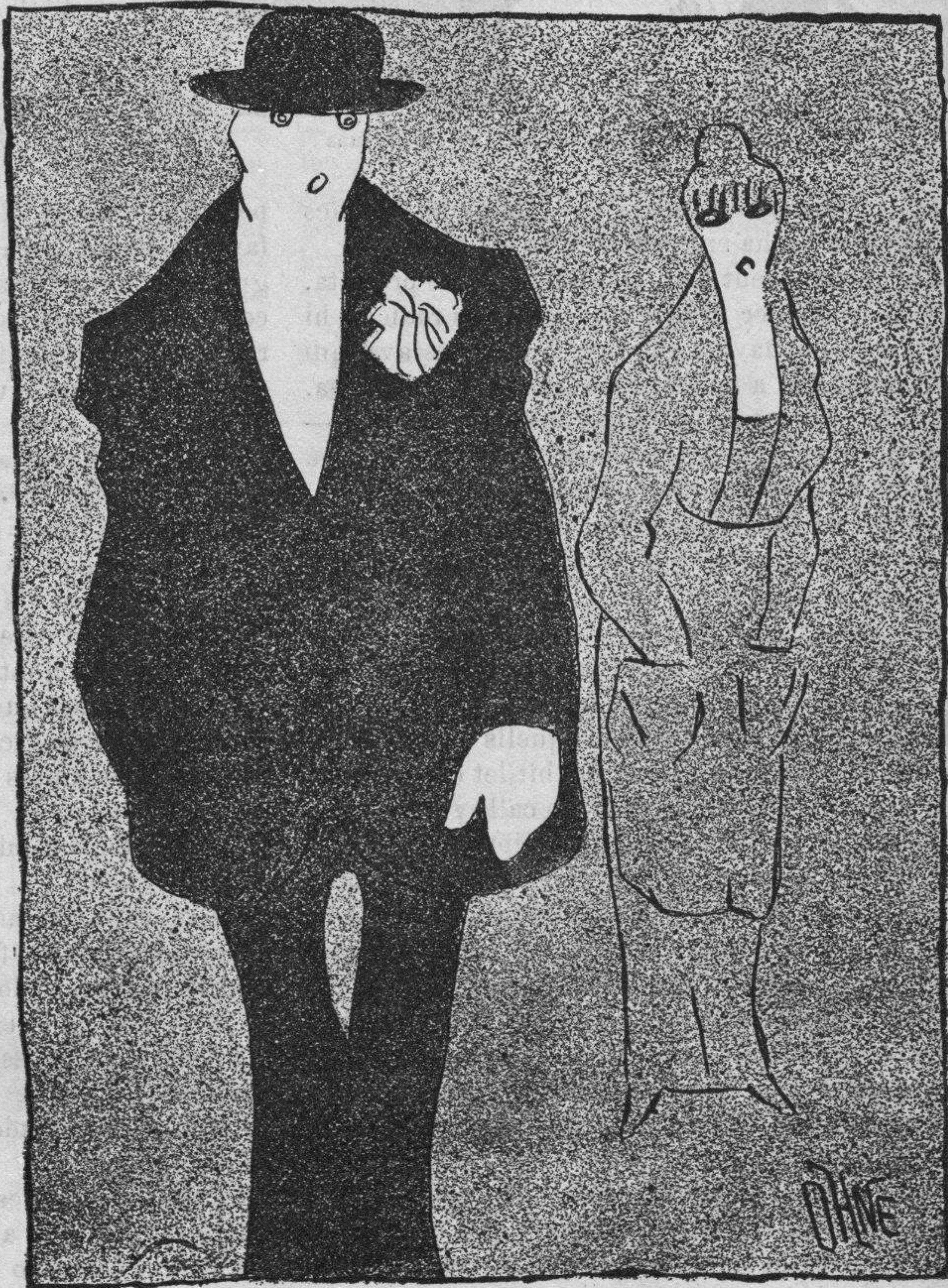

La fi d'un aventurer

DECIDIDAMENT, això se'n va. Semblava que el bloc havia d'ésser incommovible, insensible a totes les pressions y agents exteriors, però no es així. El lerrouxisme se desfá, y depressa, depressa.

Fou primer la baixa gradual y creixent dels vots, després la dissidència d'una part de regidors y de militants, la dissolució de les joventuts més tart. Això a Barcelona. Fora, a Madrid y Valencia, cundeix l'exemple. A Madrid desautorisen al quefe y's declaren independents. A Valencia, després de l'incalificable abandó en que el partit deixà a l'Azzatti y an en Barral, giren l'espatlla al quefe fals, a l'amic den Canalejas, al ex revolucionari y ara amic de plutòcrates, de conservadors y de dinàstics.

Ha acabat el lerrouxisme o està a punt d'acabar. Morirà com ha viscut, sense grandesa y ab vilipendi. No tindrà 'l gestic de les democracies conscients y lliures, traient de sí l'herba dolenta, la taca deshonorosa, lo que 'l corca y 'l fa

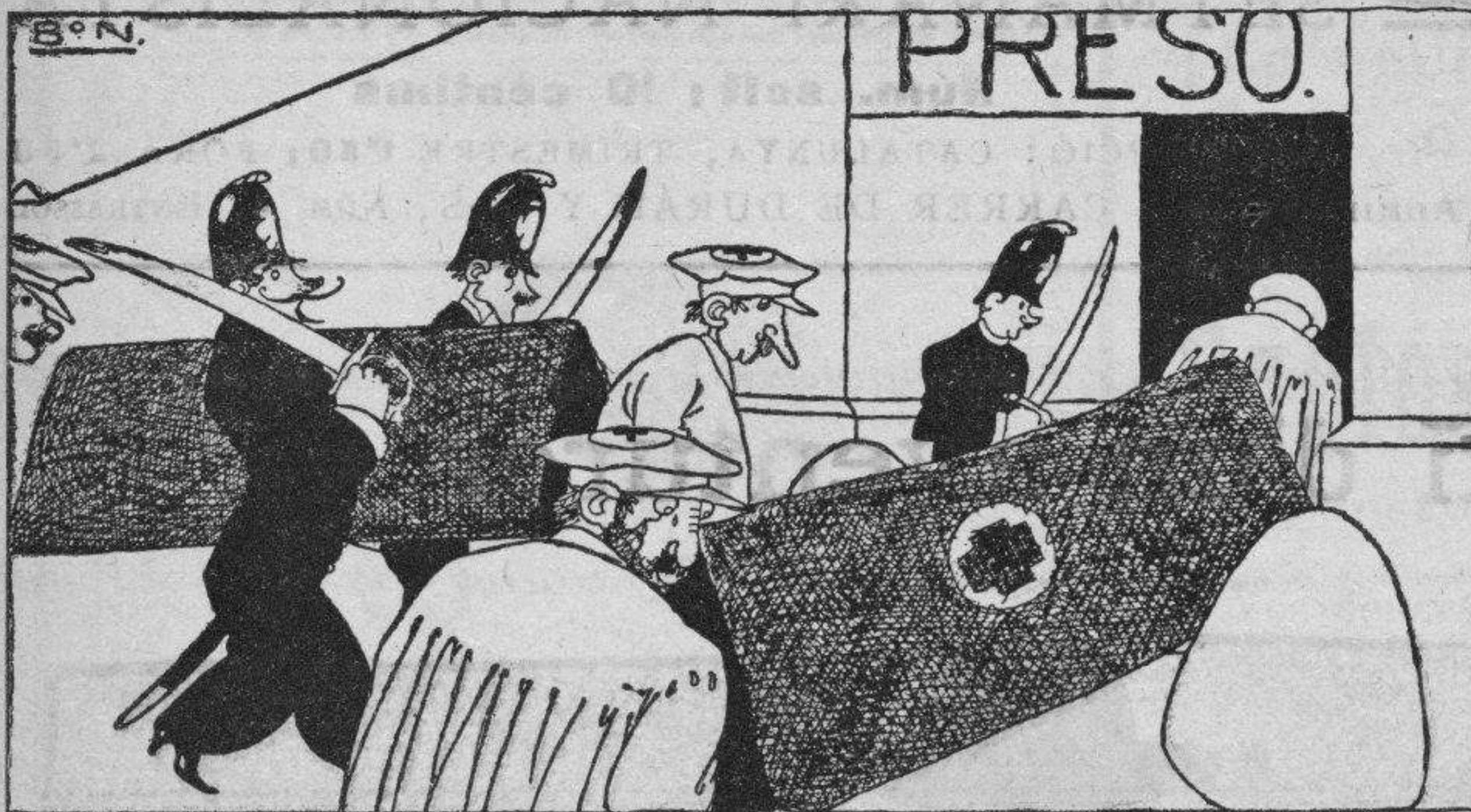

EL JOVINCEL CÁNDIT

— Caram! aquesta criada tróbará tancat a cal adroguer en aquestes hores de nit!...

L'IGUALTAT DEVANT LA LLEI

Com entren a la presó els republicans

innoble. Se deixarà ofegar per tots aquets crancs que ell mateix ha engendrat y ha fet creixer.

Ara darrerament hem vist quelcom de protesta, que 'ns podia fer creure que entre 'ls radicals hi havia qui 's donava a engany, qui protestava, qui no's resignava a morir sense gloria ni grandesa. Eren les joventuts — ¡joves havien de ser! — Però la seva protesta no ha trobat ressò; la seva protesta no ha sigut prou enèrgica ni prou forta. Els joves rebels, com sempre, han sigut d'una rebeldia temperada, un xic cridanera, però tranquil·la y mansa en el fons.

En Lerroux no'n te gaire por d'aquest jovent. Quan fassi un miting li dedicarà una frasse enginyosa y agresiva com una fuetada y 'ls joves callaràn. Callaràn com callaren aquells ab els quals feu aquella ironia sagnanta del bitllet del ferrocarril. Y si n'hi ha algun que no calli y que pugui aixecar bandera, el quefe el farà diputat o regidor.

Y ab aquest ambient de cobardia anirà morint el partit, apartantsen la gent de bona fe que hi hagi, la gent convensuda y no quedantli més que els pobres rústecs, migrats d'intel·ligencia, incapassos de pensar per compte propi, o'ls vius aspirants a l'empleu, al càrrec o al negoci, els tristos hèroes, en fi, de les gestes d'Hostafranchs, dels afers sorollosos de la calç, guix y ciment, aigües, escombraries, etc.

Y mentres el partit se disol, mentres mor la fe republicana en molts cors ingènus que cregueren bona y santa la paraula llampanta dels revolucionaris verbals, el quefe s'enriqueix, el quefe fa negocis, el quefe fa bancs y n'obté gerencia, el

quefe, que havia d'ésser la bestia negra de la plutocràcia, n'es ara 'l seu aliat, el seu conseller, el seu protector.

Surt algun jove independent y crida. Els seus crits no arriben a «don Alejandro», perquè no troben ressò. Un altre pega a un regidor. ¿Qué li'n farà a «don Alejandro» sino li peguen an ell? ¿Hi han dissidents? Doncs se'ls declara pagats pels jesuïtes y encara hi ha algú que s'ho creu.

¿Com hi ha d'haver dignitat y civisme polítics en aquest partit pera cantarles al quefe, si no ni ha hagut

pera abominar de «l'Emiliano» quant declarà desfavorablement pera en Ferrer; si no n'hi ha hagut pera foragitar a l'Ardid, aquest fantotxe ridícol de la revolució; si no n'hi ha hagut pera posar a ratlla els robatoris de tants representants seus en corporacions públiques?

Y, ademés, ¿quí l'hauria de fer aquesta obra? ¿Quí es, en aquesta podridura de partit, que està net pera acusar? Tots son uns *parvenus*, uns senyors que no tenien res y no eren coneguts o bé ho eren massa, y ara amb la política y amb els càrrecs públics s'han posat els ossos a lloc. Els que no eren d'aquets, els purs de cor, ja fa temps que s'han separat d'aquesta gent.

No queden més que'ls de baix que encara no s'han desenganyat, que cada día van essent menos. Y aquets, acostumats a ésser manats, no faràn res si no 'ls manen.

Deien alguns cànchits, així que vegeren les manyes del quefe:

— Aquest home acabarà malament. Així que la pobre gent que ha fanatitzat amb la seva paraula sugestionadora s'adoni de que ni ve la Revolució, ni la República, ni'l bé del poble, ni res més que'l seu benestar, l'arrossegaran. ¡Ja veureu quina llissó quant s'adonin que en Lerroux n'es precisament l'aliat, el sustentador y'l mantenedor de la monarquia!

¡Animes cànchides! El poble que s'ha adonat d'això se n'ha anat a casa sense venjar l'engany. Els altres encara no hi veuen clar.

No acabarà en Lerroux amb una venjansa del poble. Acabarà d'un atac de feridura, quan s'hagi

engreixat massa, quan sigui milionari, quan el govern l'hagi fet senador vitalici, pera premiar els seus serveis al rei, quan, en fi, ningú es recordi que hi va haver un partit radical que'l feu gran, que el feu fort, que'l feu totpoderós.

Nosaltres y'ls demés

PERA alguns senyors, EL GALL comensa a constituir una obsessió. *La Publicidad* fins demana que s'ens imposi, per part de la «U. F. N. R.», una disciplina y una correcció. Però, senyors, ¿què tenim que veure ab l'«U. F. N. R.», ni aquesta am nosaltres? EL GALL es nacionalista, substancialment nacionalista. Altres defensen la sobirania democràtica, o la d'una classe, com els socialistes o la d'uns poders tradicionals, com els conservadors. El Dret el posen en l'Església, en el Poble, en les forses que usdefruiten el poder y la terra. Doncs la sobirania y el Dret nostres, els volèm pera Catalunya. Per això som nacionalistes, sense voler subjectarnos a cap disciplina que'ns faria callar qualsevol dia, en nom de conveniencies de partit o d'oportunismes inexcusables.

Es massa recent y allissonadora l'història del *Cu-Cut*, pera que acceptèm esclavituts partidistes. El *Cu-Cut* no estava afiliat oficialment, directament, a la «Lliga Regionalista», mes tant y tant s'havia ajustat a la seva tàctica, defensant als seus homes y combatent als seus enemics, que quan volgué tenir una hora de llibertat, contrariant les orientacions de la «Lliga», tingué de morir davant d'una descalificació de *La Veu*.

¿Y's vol que EL GALL desatengui aquesta exemplaritat? Seríem incondicionals de l'«Unió Catalanista» o de l'«Unió Federal» y hauríem d'acceptar la responsabilitat que'ns pertocqués en les vicissituds de la seva política. Els seus acerts serien nostres, emprò també els seus errors, y restaríem sense veu ni ploma pera tota crítica. La nostra vida, grossa o migrada, estèril o eficaç, volèm que sigui ben nostra. Quan el Dr. Martí y Julià ens sembli que manté un error, ho dirèm; quan en Pere Corominas o en Lluhí y Rissech caiguin en equivocacions, ho manifestarèm. Y si nosaltres caiem en pecat de torpesa o en virtut d'independencia extremada, les seves excomuniions no'ns portaràn a la fossa. El *Cu-Cut*, regionalista, ja ho hem dit, fou una llisó pera EL GALL, nacionalista.

Els atacs de *La Publicidad* y potser també'ls d'alguns senyors — nacionalistes, inclusiu — responen a l'enuig produït per un article que dedicarem al nas admirable de D. Joan Moles, diputat per Lleida, un nas fi, sensible, d'estira y arronsa, un nas de cuiner y de tastador de vins. D. Joan Moles, ni es federal, ni nacionalista, ni republicà, sino un magnífic exemplar de trepador polític.

Ningú té dret a imposarnos un respecte envers un home que no'n té pera ningú.

La seva mofa's clava, com una agulla saquera, en Catalunya y en la República. En la seva vida política no li coneixèm cap gest de noblesa, ni cap acció generosa. Els dies de l'estrena de *L'Aranya* d'en Guimerà, tothom coincidí en la mateixa paròdia ¿*L'Aranya*? En Moles.

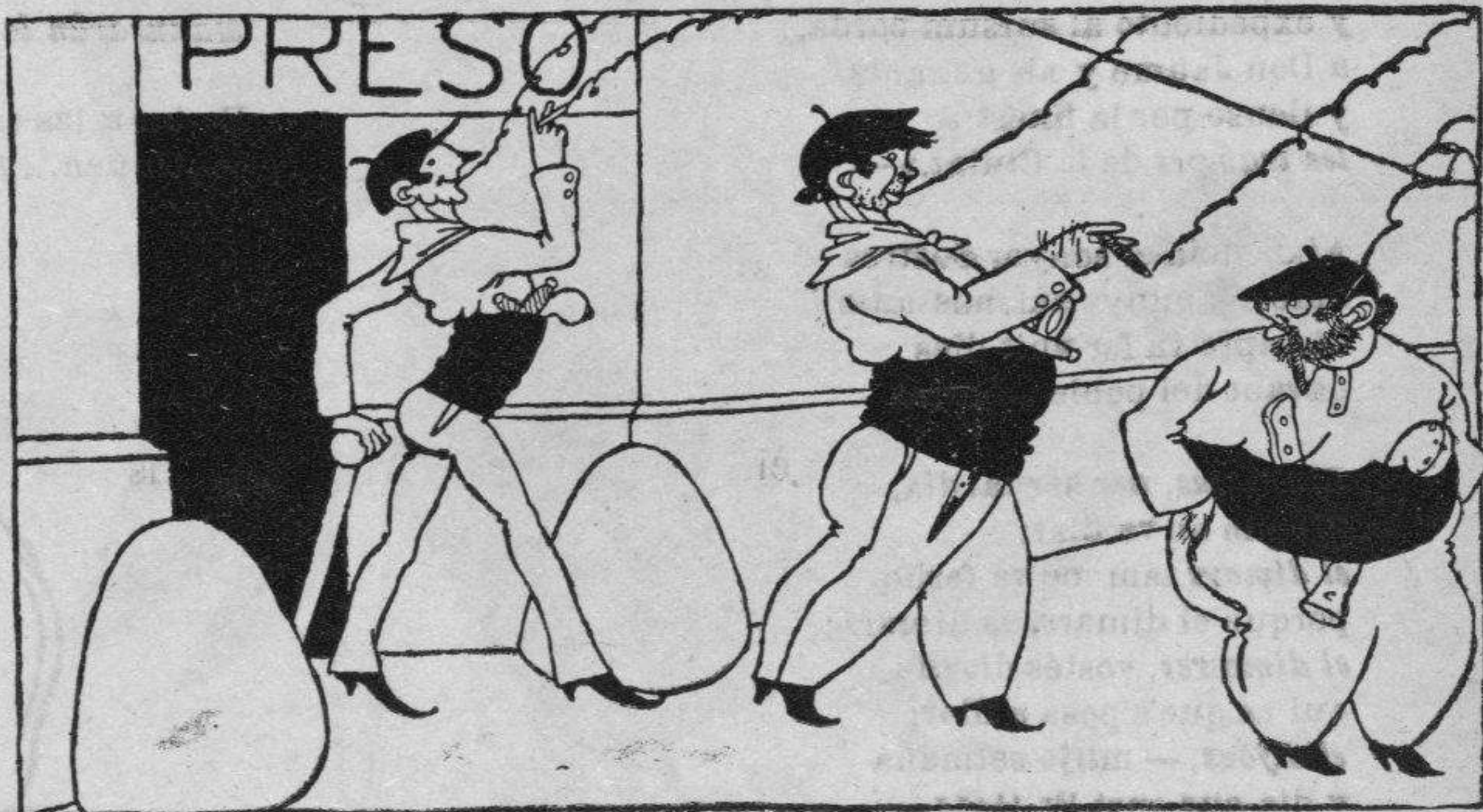
Quan la Solidaritat, era lerrouxista. Flairà una acta — y nosaltres la sabèm l'història de la seva acta — y's feu més catalanista qu'un vell soci de la Popular. Ara no's fa reformista, per por de pèrdrela. Això, respecte al seu catalanisme, que, en quan al seu republicanisme, tothom sab aquella famosa frase seva qu'encare li donarà un disgust:

Si fes falta un voluntari pera fusellar an en Ferrer jo m'hi presentaria.

Per sobre de partits, de capelletes, de disciplines, de *La Publi* y de la seva acta, se té de combatre, posanthi l'ànima, an aquest home. Y pensi, en Moles, que no hi ha enemic petit, y que, per nosaltres, ja pot comensar a pregar al seus amics de Lleida — an aquells xicots admirables que's diuen Humbert Torres, Pereña, Estadella, Valldeoriola, etc., que sembla mentida s'hagin lligat amb en Moles — que's donguin de baixa d'EL GALL.

Sí París, be valia una missa, dirli quatre fàstics an en Moles, be val perdre unes quantes dotzenes de números.

L'IGUALTAT DEVANT LA LLEI

Com surten de la torre els carlins

DE VUIT EN VUIT

Un punt de... senyor Sostres

— «¡Vaja, prou! Ja tinch la mosca
enfilada dalt del nas!
Si mai a n'aquesta casa
ni ha hagut qui sab manar,
apartin les criatures
perque desd'ara endavant
s'han acabat les comedies
y queda tot acabat.
¡Rés! *Que tiro les muletetes
y que quiero gobernar!*
D'un servidor no s'en burla
cap més Castellet y Gaig,
ni cap Pich, ni cap ponencia,
ni cap més *alt empleat*,
ni cap *Foment* ni *Fomenta*,
ni cap notari, ni cap
seqüestrador de minutes,
ni de plànols, ni de llamps!
¡Ira de Deu, que no juguïn
am la meva autor tat!
Si per tota la setmana
això no queda com cal
y no's firma l' scriptura
ans d'arrià al mes entrant,
aquí faig un xafarranxo
que per temps s'en parlarà,
aquí no queda, ¡els hi juro!
ni un sol titella amb el cap;
sospènc de sou y d'empleo
fin al mateix rat-penat
y expediente al sursum corda,
a Don Jaume y als gegants
y llenso per la finestra
les trampes de la Ciutat.» —

Aixís deia el senyor Sostres
amb els punys amonassants
dissapte va fer vuit dies
davant del poble admirat.

El dilluns, per ser tal dia,
la vella no va filar;
el dimars tampoc va ferho
perque el dimars, es dimars;
el dimecres, vostés diguin,
qui es que's posa a filar;
el dijous, — mitja setmana
y dia que surt EL GALL, —

no es pas cosa de pensarhi
solzament en trevallar;
el divendres, els divendres
ja se sab que tot surt mal;
el dissapte es el gran dia:
gran dia... pera cobrar,
y *el diumenge*, s'el destina
al desca s dominical.
Y les coses van quedar-se
del modo qu'estaven ans.

Senyor Sostres, senyor Sostres
¡no s'hi trenqui més el cap!
Això es com les seqüestrades
que s'inventa *El Liberal*,
duren tot el temps que poden
y la qüestió es allargar

No fassi cap *desacato*
ni s'esbravi amb els gegants!
¡No malmeti al Rey En Jaume
ni ens aixali el rat-penat!
¡No llensi per la finestra
les trampes de la Ciutat,
perque, ¡vaja! sense trampes
ja ens podèm fer retratar
dibuixants y periodistes
y fins Castellet y Gaigs!

¡Sosseguis! ¡No s'amohini,
ni fassi cap cop de cap!
Compris una guitarreta
y vinguins a fer costat.
Ja sab ahon té casa seva:
carrer de Duràn y Bas
allà farèm competència
a l'*Orfeón Catalán!*
¡Ja veurà si tindrem èxit
y si'n treurèm l'entrellat!

*Tan pa-tan-tam que les figues son verdes,
tan-pa-tan-tam que ja maduraràn....
Si no maduren aquesta setmana...
Maduraràn la setmana entrant.*

En tant, les escombreries
continúen... *fermentant.*

EL GALL DE LA PASSIÓ

D. Josep M.ª Serraclara

Tenim el gust de presentar als nostres llegidors al primer tinent d'alcalde de l'anterior Excelentíssim (i y tant!) Ajuntament y avui quefe de la minoria lerrouxista.

Aquels titols farien creure a qualsevol que l'anomenat senyor n'es de lerrouxista. Doncs no. El senyor Serraclara, es serraclarista.

Referent al físic, es un senyor baixet, rodonet, am barbata blanca y una panxeta de panxetacontent y tot carregat d'anells de brillants y de punyeferies.

Referent a lo moral, no me toques la moral.

Per la nostra part, fem avinent als llegidors d'EL GALL, que potser no'ns hauriem decidit a honorarlo publicant el seu retrat sino hagués estat fet la meritoria acció de demanar 60,000 ptes. per pagarne 38,000. Això es d'aquelles coses qu'enalteixen a un administrador y ni nosaltres ni el cotxero senyor Cristòfol Litrán podem deixar de lloarles.

Diuen que durant una llarga temporada va tenir de queridas a las companyies de tramvies de la nostra ciutat. Aleshores estava com un peix a l'aigua y era allò de: cor que vols cor que desitjes, perque, un: si no ho fas tu ho farà aquella, les convencia desseguida, però ¡ay! vingué que's fusionaren y l'home se vegé perdut.

Prengué el partit de casarshi y després de moltes vacilacions per part de la núvia, el seu tutor Sr. Foronda, li donà la ma de tant rica pubilla. Aquesta no el tracta malament, però, recordant aquells temps de llo, l'home se decandeix.

Una de les seves gracies més acreditades es pronunciar discurssets en les inauguracions oficials: aleshores es una delicia. Ja n'hem sentit, ja, de gent que parla malament en castellà, però com ell cap; y res, ell serio que serio.

També fa molt bonic a les sessions municipals quan se tracta d'una cosa que a n'ell l'interessa; primer procura convencer als seus oients amb aquella veu melosa que Deu li ha donat y que devia conquistar al Sr. Lerroux. Si la cosa va bé, se posa serio y escolta. Si veu que va malament, aleshores ¡oh! aleshores... Don Josep M.^a se congestiona, crida, pica de peus, falta al respecte a la presidencia, dirigeix arengues y ordres als seus súbdits y tot això pera que votin devegades una plassa d'escribent o la concessió d'una parada al Ninot.

El final es el mateix sempre:

— La meva dignitat, la meva honorabilitat no es discutida.

Y en efecte, no ho es ni poc ni molt.

El mal es que els concejals súbdits seus no'n fan ni poc ni molt cas. Desde que'l van fer quefe que està fomat. Ja no'n tornará a ser de primer tinent d'arcalde. Ja no serà mai més ell qui tindrà la firma durant mesos y mesos, y això treu molta influencia.

Are, qu'ell se'n pot ben riurer.

Nosaltres, ja sabem que dirà al llegir aquestes ratlles:

— La meva dignitat, la meva honorabilitat estan per sobre de tot, no's discuteixen...

En nom de la Llibertat y de la República, garrotada!

El Banc den Lerroux

RES, ja tenim an en Lerroux convertit en un gran financier. Abans ja era soci d'una empresa que a Buenos Aires explotava un Parc d'Atraccions, montat amb els diners d'aquell infelís Toribio Sánchez de Guevara, —a qui feu, en paga, diputat— y amb la seva intel·ligència, y participant en algunes empreses d'irrigació y abastiments d'aigua. Però ara ha pujat de categoria.

Alguns ilusos lerrouxians que no volen acabar de deixar-se esquilar la llana, no ho volen creure això, que ja sab tot Barcelona.

An ells y a *El Intransigente* que, ¡ pobret! no més està enterat a mitjes — fatalitat den Mori — els fem saber que'l Banc d'Obres y Construccions, o sigui 'l Banc den Lerroux, està constituït amb capitals francesos y espanyols, ostentant la gerència el propi «don Alejandro» amb el bonic sou de 5,000 pessetes anyals. El subgerent es el molt catòlic senyor Albó, ex diputat y ex regidor de la Lliga, y entre altres concellers hi ha 'ls senyors Marquès de Marianao y Guillem de Boladeras.

Nosaltres no'ns indignem amb el Sr. Lerroux, que va a lo seu amb audacia y manya, com es obligació de tothom. Ni tampoc podem indignarnos amb els plutòcrates catòlics y monàrquics, porque ja sabem que en punt 'a 'amor als ideals, estan al mateix nivell den Lerroux, es a dir, els estimen per sota del diner.

Dient la veritat, això ja no'ns indigna contra ningú. No més ens dona un sentiment de llàstima contra 'ls pobres creients en el lerrouxisme, que — ¡ oh miracle de l'humana perseverancia! — encara n'hi han.

Per més que, ben mirat, aquets pobres lerrouxistes es molt fàcil que trobin feina en les obres del Banc, y sigui això millor que esperar la revolució, que no ve.

Perque entre esperar o guanyar, treballant honradament, dotze rals diaris, no hi ha dubte.

Ademés, fora de l'estímul dels dotze rals, tindran el de ajudar al seu senyor a ferse milionari. Y això es molt, per un pobre patxo de l'Aragó que no sab llegir ni escriure, o per un *che* del Maestrazgo.

¿No demana el *jándalo* Ruiz, y l'intrincat *Xenius* que's posi entussiasme y esperit en totes les obres? Doncs aquets així ho faràn, per amor a l'emperador.

En nom de la religió y de la moral, garrotada!

La justícia d'Espanya

Cara

ERTA nit, uns homes frestecs, sorruts, mal carats, entren en una reunió d'homes pacífics, acoblats pera parlar de llibertat, creientse amparats per les lleis del Estat.

Pero'ls intrusos no volien que ningú parlés de llibertat. Aquesta paraula els crema.

Y pera que no'n parlessin no trobaren res mes expeditiu que enjegar les armes, que a prevenció portaven, contra la multitud indefensa. Tiraren un centenar de trets; en tiraren fins que's presentaren els agents de l'autoritat. Quedaren dos morts y molts ferits.

N'empresonaren com una dotzena y mitja d'aquests facinerosos, indignes de viure entre persones civilsades. Als pocs dies en deixaren anar uns quants. Abans de dos mesos sortien tots de la presó.

No se sab que va passar. La justícia trobà que aquests subjectes no eren tan criminals com tot això, y que ja podien anar entre la gent honrada. Diuen que s'hi posaren molta gent, gent grossa, capellans y bisbes, y fins un príncep, pera que'ls deixessin anar.

Y'ls deixaren anar.

Això ha passat en una vila que's diu Granollers, a Catalunya, y la justícia que manà això es la justícia que'ns ha de jutjar a tots.

Creu

Uns jovenets ridícols, pero bons nois, cansats de parlar y sentir parlar de la Revolució, s'enfaden un dia y acorden ferla. Pero abans volen desfogarse. Convoquen un miting, el «último mitin», en digueren, pera explicar al poble la séva trascendental pensada.

En el miting parlaren fort, se n'anaren de la llengua, com a joves y com a revolucionaris que eren.

Al sortir al carrer s'engresquen, donen quatre crits y un mes atrevit engega un tret a l'aire.

Intervé la policia sabre en ma. Reparteix alguns cops y fa una agafada dels malograts revolucionaris.

Sembla que en bona llógica, an aquests jovenets no devia fersels mes que arrestar uns quants dies. Doncs no senyor. Se'ls considera criminals tremendos. «Excitación a la sedición», es el seu delicte, segons la justícia. Y'ls pobres nois que no pogueren provar que no tenien res que veure amb els organi-

sadors de l'acte o que havien comés la lleugeresa d'haver sortit amb el Sant Cristó de casa, estàn a la presó com uns homes grans. Per revolucionaris y per excitadors a la sedició. « Nada menos ».

Això fa prop de dos mesos y passa a Barcelona, a Catalunya.

*

Aquesta es la justícia que's mana fer.

Abans, els provincians erem ciutadans de segon ordre. Ara els lliberals ho serèm de tercer, y serèm casats pels carlins, sense esperar que vetlli per nosaltres alguna cosa alta, superior als partits, als odis, a les miseries y a les passions.

Geni y figura.....

JA ve de lluny la protecció dels publicitaris, als que s'han aprofitat de la política. Ella, *La Publicidad*, creiem que es honorable, però comprenentho tot, com Jesús, tot ho perdona. Fa com en Sagasta, com en Romero Robledo, com en Cánovas, que permaneixent honrats, toleraven que 'ls seus amics treguessin profit de la política.

Ara tot se li torna parlar d'en Lerroux milionari, d'en Lerroux burgés; però ¿per ventura, el Lerroux d'are no es el mateix Lerroux d'avans? Y avans ¿no's preconisaba a *La Publicidad* la necessitat de que en Lerroux, pera poder moures y no dependre de la generositat dels correligionaris, se fes ric? Un día, don Emili Junoy sortia de *La Publicidad* am dos amics nostres, un dels quals segueix essent encare radical, encare que heterodoxe. Anaven parlant de la situació d'en Lerroux, y 'l senyor Junoy, molt afablement, digué:

— An aquest xicot no hi haurà més remei que proporcionarli 'ls medis pera que pugui fer un parell de millóns de pessetes.

Y are que 'ls té, l'acusen.

Confiem en que *La Publicidad*, encare, encare, atacarà als que avui defensa. Els tramviaris, per exemple.

El partit de la gazetilla

AQUETS bons reformistes son com *i feroci romani*. Son un parell de dotzenes y porten en dansa les seccions polítiques de tots els diaris.

¡ Si'n fan de pactes y estatuts y assemblees y convocatories! Talment diríeu que son 39 o 40 mil homes que s'organisen, y total res. Dues dotzenes justes. Exactament com *i feroci romani*.

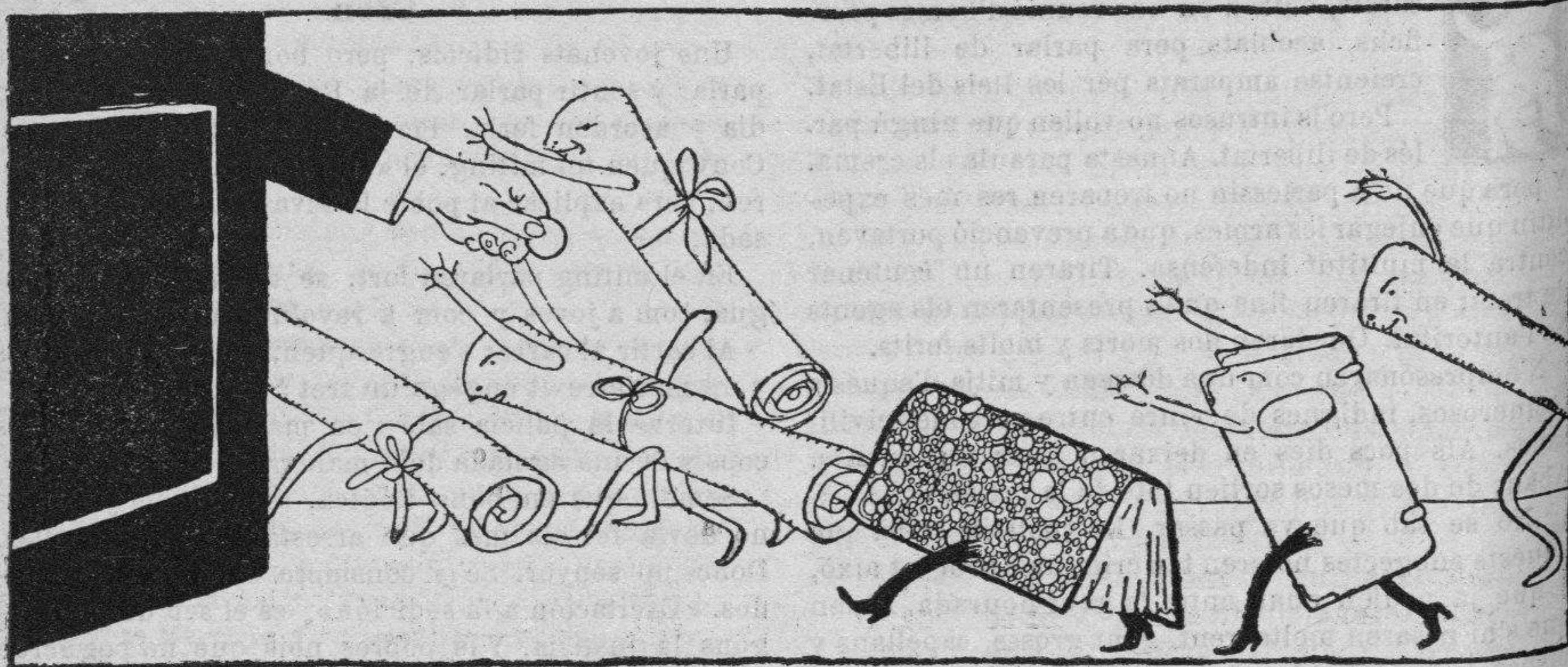
Fora qüestió de saber qui es l'encarregat del negociat de la gazetilla, pera declarar-lo benemèrit del reformisme. Ningú en sabria res, si no fossin els jocs de gazetilles que diariament envia als periòdics y que fan l'efecte de que un gran exercit tracta de constituirse y apareixer a la vida.

Per això ja hi han molts que als mironistes de Barcelona els anomena el partit de la gazetilla. Perque realment viuen de la gazetilla pura y exclusivament. ¿ Què faràn aquesta pobre gent a l'hivern, quan els diaris tindran més original y's negaran a publicarlos les ressenyes de les sessions presidides per l'incomensurable doctor Farreras y pel famós jove Vallverdú?

No's pot negar que's belluguen y s'agiten els reformistes. Podrán no ser ningú, però soroll en fan.

Està clar que no té importancia aquesta agitació, propia, per altre part, de la gent que comensa. Agitació estival, que diu *La Veu*. O allò altre que diu un barceloní que n'ha vist moltes y no's sorprèn de res:

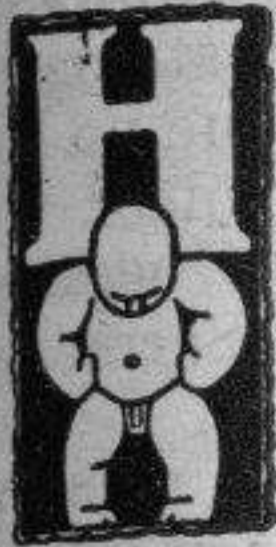
— No'n feu cas. A l'istiu tota cuca viu.

La ma misteriosa que guía en la seva fugida als documents municipals

Declaracions d'estiu

constituit, durant la setmana darrera, una actualitat el senyor D. Francesc A. Cambó. Aquesta actualitat li han donada les seves declaracions. Declaracions de política internacional a propòsit de Turquia... Declaracions de política espanyola, a propòsit de les Mancomunitats...

De les últimes, no ens en volém ocupar en aquest article. Ens ocuparém de les altres, de les declaracions d'alta política internacional, fetes sobre coberta d'un vaixell, en aigües turques. De'l punt de vista nacionalista — qu'es esencialment el nostre — aquestes opinions del *leader* regionalista son molt més interessants que no pas les altres. Tenen, en efecte, molt de suc. Encare que'l tal suc, pera'l paladar d'un bon patriota, sigui de més mala sabor que'l suc d'una taronja agre.

Somhi, doncs. El senyor Cambó declara. Nosaltres comentém.

*

Una afirmació capital, fonamental, hi ha en les declaracions del senyor Cambó, recullides en aqueixa mena de gazeta oficiosa de la Lliga, qu'es *La Publicidad*: es l'afirmació de que va estar en lo just la Monarquia espanyola a l'expulsar del territori peninsular a morescs y jueus, ja que amb això defensava la nacionalitat. ¿Quina nacionalitat? La castellana, sens dubte. Segons l'oracle d'exportació que tenen a la plassa de la Cucurulla, pera salvar la nacionalitat, hi ha dret fins a empobrir un poble.

La revelació d'aqueixa gran veritat l'ha tinguda en Cambó passejant, per Constantinopla, la seva figura d'israelita pervingut. Allí ha vist que Turquia's mor per no haver pogut constituir una nació, una unitat nacional. Es un mosaic de rasses, y aquelles que's consideren trepitjades s'alegren de les desgracies de la rassa dominant.

Una cosa així sembla que hauria passat a Espanya, si l'expulsió dels morescs y dels jueus no ho hagués evitat a temps. Turquia, doncs, ha anat d'avall-caient per no haver imitat a l'Espanya dels austris. ¡ Ah, si hagués expulsat, quan era hora de ferho, als jueus, als albanesos, als búlgars, als armenis, als grecs, y altres rasses europees y asiàtiques establertes en el seu territori, mossegat ja per tots cantons! ¡ Ah, si la novíssima política del senyor Cambó hagués estat seguida per la Sublim Porta y l'escola de la Lliga hagués obert les seves càtedres en qualsevol plasseta de la vella Stambul!

*

Decididament, el senyor Cambó no ha nascut pera l'alta política. Es un excelent parlamentari, un for-

LA TORNADA DEN TITÓ

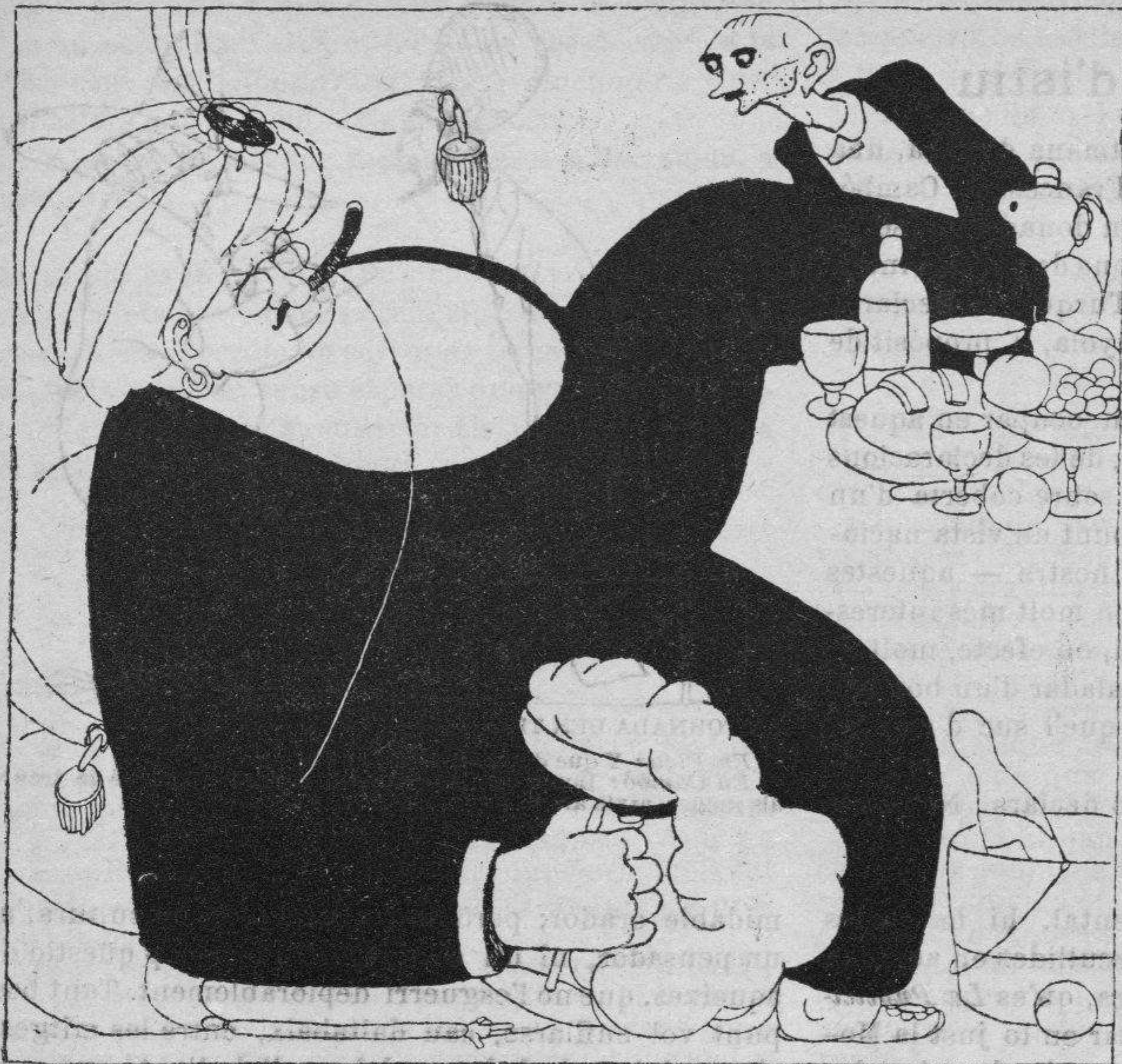
En Figa: Y que diuen de nou per Turquia?
En Cambó: Doncs que'ls espanyols varen fer molt bé de treure als jueus; aixís ara tots som uns, a Espanya.

midable orador; però no pas un home de cultura, ni un pensador, ni un sociòleg. No toca cap qüestió de aqueixes, que no l'esguerri deplorablement. Tant bon punt vol enfilarse, cau daltabaix, entre les mitges-rialles dels qui s'adonen del soroll de llautó que produeix la seva mentalitat.

Perque a hores d'ara, parlar de la salvació de les nacionalitats per l'homogenitat ètnica de les mateixes, per la seva purificació, es una *boutade* colossal que no's pot tolerar ni en unes declaracions d'estiu, fetes sobre coberta d'un vaixell de turistes. Precisament les condicions de l'evolució històrica han fet devenir creixent la barreja de rasses en un mateix territori. Si pera existir, les nacionalitats haguessin de ésser homogenies, a la manera com ho entenien els Austris espanyols, no subsistiria ja cap nació a demunt de la terra. Parlar d'expulsions en massa, com d'un medi pera salvar una nacionalitat, es una etzegallada, sols explicable en un polític guinyolesc.

¡Donar unitat a un poble! Allí ont no hi ha unitat de rassa, de llengua, de sang, cercar l'unitat d'una manera antropològica — com feren els Austris y preconitza en Cambó — es un acte de barbarie. L'unitat assequible per damunt de les diferencies ètniques, es l'unitat espiritual, cultural, la del sentiment y de la inteligencia. Exemple, Fransa. El camí de donar a Espanya una unitat — que tampoc ha aconseguit — era el d'insuflar un ideal comú a les diverses rasses y pobles hispànics, y no pas el de les fanàtiques y estúpides expulsions. Aquest medi primitiu es impropri de governants que tinguin el seny complet. Y sobre tot, esmentat en els nostres dies, fa somriure.

— Feu el favor de dir que toquin *La Marsellesa*

Senyor Prat de la Riba: cridi a capítol al senyor Cambó y vegi de que no fassi més declaracions sobre alta política. Els viatges europeus al diputat per Castelltersol li son més una pendent rellicosa que una útil llissò.

El bar municipal

A l'Ajuntament, tracten de posarhi un bar. No està malament l'idea. ¡Llastima que no pugui disfrutarla en Zurdo d'Olivares! Perque aquest n'hauria estat un assidu concurrent.

El propòsit obeeix a la gana que passen els regidors els dies en que acaba tart la sessió. Aixís, sense moures de la casa podran matar el cuc de la gana y tornar novament a discursejar.

Això podrà ser un bé pels regidors, però decididament serà un mal per Barcelona. Perque si ara ab tot y haver molts dies d'anar a sopar, no hi ha qui'ls tregui del saló de sessions, figúrinse después, quan podran anar a menjar y tornarhi... Hi haurà sessió que durará més qu'una quaresma.

¡Oh! y ¡encara més! Avui, qui més qui menys, queden regidors ab un xic de pudor. Son regidors de aquells que'ls sab greu sortir d'una sessió d'aquelles

en que's diuen quatre fásticos els uns als altres, per anar després a sopar junts... els queda'l temor de «lo que dirán»...

Doncs ara fins aquest temor desapareixerá. Si es que no ho ha de veure ningú, potser no es lluny el día en que beguin a la mateixa copa en Serrallera y en Carreras Candi.

¡Al fi y al cap ja han menjat al mateix plat den Foronda!

La mala estruga

ERA l'hèroe d'aquesta verídica historia, un senyor de Madrid, que havia estat empleat y al qual havien declarat en vaga forcosa, enviantli el *cese*, o, per dirho en catalá, el plegui.

L'home sentia l'anyoransa de les hores dolces de la oficina, y encara més l'anyoransa dels inefables moments de firmar la nómina.

Completament convensut de que l'Estat y ell eren dos coses qu'era ignominiós visquessin separades, decidí fer tots els esforços possibles per acabar ab tal divorci. A tal efecte pensá que qui molt podia ferhi era el senyor ministre, y ab una constancia verdaderament de ferro, comensà a ferli visites, a esperar-lo sino era rebut, a saludarlo pel carrer, a vigilarli les criatures, a seguirli la senyora, etc., etc.

Pro rés, quan el podia veure, el ministre, seguidor d'aquella màxima que'l prometre no fa pobre, pro li feia promeses y li reconeixia els mèrits, pro l'empleo no venia; quan el saludava li contestava molt fi, pro sense colcarlo; els nois anaven ben acompanyats, la senyora era honesta.

Y a tot això el nostre home, que s'havia proposat fer al ministre un servei gran, un servei d'aquells després dels quals, a qui l'ha fet no se li pot negar res, no perdía l'esperansa, y tot mirant com les calces li feien sarrell per baix y'ls colzes del jaqué se li esmolaven, seguía en la persecució d'una oportunitat per conquerir l'agraiment y la protecció de tant alt personatge.

Un día, un primer de mes, día tan crudel per ell aleshores, com felis havia estat, l'home baixava pel carrer d'Alcalá, quant un soroll feu que's tombés.

¡Oh! delicia... Arborat, ab els cavalls desbocats, baixava, botant per sobre l'esfaltat, el cotxe del senyor ministre.

L'ex empleat no duptà. D'un bot se llensà als morros dels cavalls y aferrantshi. com si hi veies, veienthi, l'anyorada colocació, conseguí dominar les besties y parar el carruatge.

Tots els presents aplaudiren tan valerosa acció, pro ell sense ferne cas, estripat, sagnantli les mans y'l nas, ab els ulls fora del cap, però somrient y felis, se dirigí a la portelleta del carruatge.

— Sr. Ministre...

¡Maledicció! el cotxe era buit.

Res, el mal *estre*.

Pagesívola

AQUEST dia, dos significats regionalistes sortien de «La Lliga».

Anaven atrafegats, com si portessin algún assumpte interessant entre mans.

Veurels y preocuparnos de lo que 'ls amoinava de aquella manera, va ser tot hu. Pujaren a un tramvía; nosaltres també. Y allà, desde un recó d'aquell moble den Foronda, sentirem la següent conversa, que indiscrets, donem a nostres llegidors:

— Aquet—deia un dels dos regionalistes — es un dato magnífic; si'l poguessim aconseguir, l'éxit estaria assegurat. Es qüestió d'anar a cala ciutat a buscarlo.

— Dirèm an en Pagés que vagi a buscarlo — feu l'altre.

— ¿En Pagés? ¡ca! Primer se deixaria matar que anar a cala ciutat.

— ¿Y això?

— Senzillament. An en Pagés li tocava alguna vegada anar a cala ciutat a fer els successos pera *La Veu*. Una nit comparegué a la Comandancia, y un guarda que hi ha allí, nomenat Castells y que

ostenta, orgullós, unes barbes patriarcals que ni les den Boladeres, el rebé amablement, com sols en Castells sab rebrer, tot dienli: «Deu lo quart Sr. Folch y Torres». Al sentir aquestes paraules, en Pagés se posà més roig que un bitxo, llensà, en veu baixa, un me c... en D..., se ficà les quartilles a la butxaca y

LA MANIA D'ARE

— Té, el meu germà 'm fa sortir sempre amb ell, porque'm prènguin per la seva querida.

fugí com un esperitat, sense donar la bona nit sisquera. D'aleshores ensà en Pagés no ha tornat per cala ciutat, preferint, quan està de torn, que *La Veu* fassi un paper ridícol, no publicant notícies.

—Però y aixó, ¿per qué?

—Doncs, senzillament: en Folch va entrar a *La Veu*, en calitat de Benjamí, exercint sobre d'ell en Pagés una tutela, que l'altre pacientment suportava. Però en Folch s'ha fet a *La Veu* un lloc, mercès al seu treball y al seu estudi, desentenentse de tota mena de tutela; d'aquí que'n Pagés no pugui veurel ni en pintura.

—Però d'aixó a no volguer ni anar a cala ciutat...

—Te por de que'l tornin a confondre, y ell abans d'aixó no anirà a l'Ajuntament, encara que sapigués que li haguessin d'innovar la mort den Morató, que es lo que més l'ompliria de satisfacció.

* * *

QUI'N bon fill de Barcelona, en les tardes de l'estiu y al anar cap a l'estació de Fransa per reposar en el si de la família, no s'ha desviat una mica del seu camí y trencant desde'l carrer de l'Argenteria o de la plasetta de Moncada no s'ha endinzat pel carrer de Sombrerers y ha entrat a can Llopis per sortirne am la paperina de borregos de mantega o'l saborós tortell? Ningú.

Aquella botiga nascuda a l'ombra de la hermosa Santa Maria, guarda les tradicions dels confiters barcelonins y en especial dels pastissers del barri de Marina.

L'amo nou, en Rovira, ha fet reformes en el local, y a més de vigilar am cura la confecció dels tradicionals borregos, pastes seques y tortells, s'ha empescat dolsos nous y aixís vos troveu allà amb unes coques alemanes, postre nou y exquisit, amb uns sequillos espanyols, que de tant sequillos semblen hidalgos, am cristines y encasades que fan vores a les tant celebrades del Forn de San Jaume, amb uns ametllats y pans de pessic que'ls angels hi canten, y, per dirho d'una vegada, am tota mena de lleminadures y coses agradables al paladar y a la vista.

Un home surt d'allí carregat amb el paquetet, molt ben embolicat, molt bent lligat, puja al tren, puja a la tartana, y al saltar y trovarse en brassos de la muller o de la mare, ja no té paquet; es el petit que l'ha

copsat y triomfalment marxa cap a casa cridant: ¡borregos! ¡tortell! ametllas de can Llopis!

Diversions eclesiàstiques

No sabem qui digué que la cultura de les ciutats se media per l'estat dels nassos de les seves estatués. Encare, que devegades ens sembla que seria demostració de cultura, un bon cop de pedra a una estatueta, per exemple, a la d'en Pitarra.

Doncs si la cultura d'un poble pot trobarse en els nassos de les estatués, un home pot enterarse dels seus ideals —sobre tot dels subversius— en les inscripcions dels urinaris. Allí ¡visca la republica! y ¡visca don Jaume!, y ¡viva l'Anarquia! Allí un ¡visca Catalunya! es borrat sembre pel llàpis d'un « hidalgo », que ha posat a sobre un ¡viva España!

Un antidemócrata, un selecte, dirà: « Es una mostra més de la literatura democrática ». Perfectament; pero nosaltres sabem d'una inscripció curiosíssima que existeix en el lloc reservat del seminari. Un seminari ja no pot ésser pera els antidemócrates una casa de més alta noblesa mental, ni més allunyada de les grolleries populatxeres. Una tradició eclesiàstica de bon gust s'hi aparella ab les altíssimes especulacions teològiques.

Doncs l'inscripció del seminari es un atac inconcebible an en *Xenius*. Ja es sabut que an aquest, tots els capellans, menys alguns que han lograt sustreures a la ruralitat, el tenen per un heretge ple de superbies intellectuals y de vanitats mundanes. *El Correo Catalán* l'ataca, *La Gaceta de Catalunya* l'insulta, y si no han portat a l'Index a *La Ben Plantada* ha estat per por de que *Xenius* agafés mes anomenada de la que té. Y no poguent portar a l'Index an en *Xenius* l'han portat a l'urinari. A la porta d'aquest, ab lletres ben visibles, han escrit:

Domus Xenius

¡Y ab quin odi hauràn posat aixó a la porta d'aquell quarto vil! Allò es lo impur, la baixa materia, el record constant de la carn, y aquells aprenents de capellans, pulquèrrims, selectes, ho bateigen *Domus Xenius*.

Es curiós que en *Xenius*, que's passa la vida moquantse de la democracia, trobi'ls seus enemics més formidables en els prohoms regionalistes y en els capellans.

El número vinent d'EL GALL estarà dedicat a commemorar la luctuosa data de l'onze de setembre de 1714; publicant, am tal motiu, valiosos treballs de les primeres figures del catalanisme y hermosos dibuixos y caricatures de nostres constants col·laboradors artístics. — El número pròxim d'EL GALL sortirà el dimecres per escaures en tal dia el 198 aniversari de la pèrdua de les llibertats de Catalunya

≡ EL GALL ≡

SETMANARI NACIONALISTA

Cantarà cada dijous

Número solt : **10 cèntims**

SUSCRIPCIÓ : Catalunya, **1'50 Ptes.** trimestre; fora **2'50 Ptes.**

■ ■ ■

Editarà, en follets de propaganda, els treballs més
:: sobressortints dels primers escriptors catalans ::

SOCIETAT CATALANA D'EDICIONS

Entrega als seus subscriptors, cada semestre, tres obres bellament editades, de 300 pàgines
Quota mínima semestral : **5 pessetes**

OBRES DEL PRIMER SEMESTRE DE 1912

Estudis de Literatura Catalana, per Manel de Montoliu, pròleg de Miquel S. Oliver.

Origen del coneixement, pel doctor R. Turró.

Historia contemporània dels moviments nacionalistes, per A. Rovira y Virgili, pròleg de Pere Corominas.

≡ OBRES COMPLETES ≡

DE

JOAN MARAGALL

≡ GUSTAU GILI, Editor :: Carrer Universitat, 45, interior ≡

L'Àguila - Montero Rios: Engaga els llamps! engaga els llamps! sino tindré de liquidarla com les Filipines